

◦ Bertako ondarea ezagutzen ◦

Herria bera ikasgai

Erdi Aroan Erreneria nolakoa zen ikasi dute aurtengo ikasturtean herriko Langaitz ikastolako haurrek. Horretarako, *Itsas bazterrean, herria ezagutzen* liburuxka landu dute, herriko kultur ondarea ezagutzea eta zabaltzea helburu duen egitasmoaren baitan.

ALEJANDRA GOIKOETXEA

Ikasleak, Erreneriako Madalena ermitaren aurrean, txangoa hastear. 500 urte lehenago, legenarra zuten gaixoentzako ospitalea zen ermita.

GOIZEKO 9:20 DIRA eta Erreneriako Madalena ermitaren aurrean elkartu gara Langaitz ikastolako ikasle eta irakasleekin. *Itsas bazterrean, herria ezagutzen* liburua lantzen bukatu berri dute 8-9 urteko haurrek eta ikasgelan barneratutakoa menperatzen duten ikustera atera dira kalera. Liburuxka horren bitartez, Erdi Aroan Erreneria zituen ezaugarriak, portuak izan zuen garrantzia edota herriaren bizitza eta jardunak itsasoarekin zuen lotura ikusi dituzte.

Horrez gain, ordura arte Nafarroako Erresumako lurrak izan zirenak Gaztelak eskuratu zituenean, herriak jasan zituen aldaketak ezagutu dituzte; herriaren izen aldaketa eta harresitzea, besteak beste.

Langaitz ikastolan, Erreneriako beste sei ikastetxeetan bezala, herria bera ikasgai bihurtzeko hautua egin dute. Herriko kultur ondarea ezagutzeko eta ondare horren transmisioa bermatzeko, hezkuntza proiektu zabalera eratzeko proposatu zion Udalak Hik Hasi

Euskal Heziketarako Egitasmoari. Emaitza sei liburuxka edo unitate didaktiko izan dira, adin ezberdinetan une historiko jakinak lantzeko. Hasieratik, herritarren beraien parte-hartzea bilatu da eta egitasmoa martxan jarri duten herriko zazpi ikastetxeek gain, herriko elkarte eta eragile ugari ere bere ekarpena egiteko aukera izan du; denen proposamenak eta aldaketak entzun ostean hasi ziren unitate bakoitza diseinatzen.

Zehazki, honako xedeak hartu ditu kontuan proiektuak: herritarren izaeraren kontzientzia indartzea, euskal kultura eta euskararen normalizazioa bultzatzea, gazteen artean herriko kontuak eta informazioak zabaltzea, ikastetxeekin trebakuntza eta hedapena lantzea, integrazioa erraztea eta, batez ere, herritarrengan herriarekiko, historiarekiko eta bizitzarekiko jakin-mina eta atxikimendua sortzea. Arantxa Urbe Hik Hasiko langile eta proiektuaren koordinatzaileak dioenez, herri baten eraikuntza, herria ezagutzetik hasten da: “Ezagutzen ez duzun gauza bat ezin duzu maitatu, ez baduzu maitatzen ezin zara inplikatu eta ez badago inplikaziorik, nola egingo du aurrera herriak?”.

Herritarren parte-hartzea bilatu da eta herriko zazpi ikastetxeek gain, elkarte eta eragile ugari bere ekarpena egiteko aukera izan du

Erdi Aroko kaleetan barna

Gaurko antolatu duten txangoa hasi baino lehen, ermita aurrean eserita daude ikasleak. Ermita duela 500 urte legendarra zuten gaixoak sendatzeko erabiltzen zutela gogora ekarri du haurretako batek. Une honetan atek itxita dituen arren, Madalenako festetan atek zabaltzen dituztela gaineratu du beste batek.

500 urte atzera eginez ari dira herria bisitatzen eta hurrengo geralekua Foru edo Xenpelar enparantzan egin dute. Ingurura begiratu eta eraikinen dotoretasunari so, Donostiatik Erreteriarra garraiatutako merkantziak izan dituzte hizpide. Erdi Aroan portua kokatuta zegoen lekutik Ugarritza atearen aurrera joan dira eta bertan egin dute hurrengo pausagunea. Ikasleek eskua altxatu eta Ugarritzako atez gain beste lau atek non dauden eta daukaten izenaren jatorria erreparatu dituzte. Horien artean, merkatura joateko gurdientzako zabalduko Ugarritzako atea edota Nafarroara igarotzeko erabiltzen zuten Nafarroako atea. Parrokiaren ate nagusiaren parean, udaletxea aurrez aurre dutela, egin dute ibilaldiaren azken geldialdia. Ikasleek gustura komentatu dute udaletxea kartzela zen garaia,

EGIZUHARPIDETZA EGIOZUHARPIDETZA

Hego Euskal Herrian 138 € / Ipar Euskal Herrian 168 €

Izen-abizenak

Helbidea

Posta kodea Herria

Herrialdea

N.A./I.F.K.

Telefonia

e-posta

Kontu zenbakia (20 digitu)

Ikasle bazara (unibertitate / euskaltegi) edo Gazte Txartela baduzu %25eko deskontua harpidetzan.

943 37 15 45 · harpidetza@argia.com

Jaso lekuan
kobratu
SEILORIK EZ

argia

1-FD POSTA KUTXA
20160 LASARTE-ORIA
(GIPUZKOA)

TOLESTU

TOLESTU

ZELORAREN
HERRIAREN

ERANTZUN KOMERTZIALA
Baimen zkia. 17352
(B.O.C. 22/99-06-02koa)

Ordizian eta beste hainbat herritan ere prest

Erreterian bezala beste hainbat herritan ere antzeko egitasmoa lantzen ari dira. Ordizian esaterako, harago joan dira eta paperezko euskarriaz gain web interaktiboa eratu dute, ikasleek beraien ariketak eta lanak igo ditzaten. Aipatu web orrialdea baliagarria izango zaie informazioa elkartrukatzeko. Oraindik ikastetxeetan lantzen hasi ez badira ere, Erdi Aroari buruzko unitate didaktikoa prest dute. Liburuxka horretan, Kattalin izeneko neskatilaren bitartez Ordizia nola hazi eta aldatu den, azoka-

ren historia, garai bateko bizimodua eta herriko pertsonaia esanguratsuak ezagutuko dituzte. Jolas eta ariketen artean, Patxi Zubizarretak idatzitako ipuinak eta Iñaki Muruak idatzitako bertsoak landuko dituzte ikasleek. Herri-tarrek Udalarekin elkarlanean osatutako proiektua da hau ere.

Proiektuarekiko interesa agertu dute beste hainbat herritan ere, tartean Durangon, Etxebarrin, Arrasaten eta Azpeitian. Dagoeneko unitate didaktikoa prestatzen ari dira horietako batzuetan.

eta gerora mutilentzako eskola izan zela ere kontatu die irakasleak.

Herria ezagutzen proiektua pozik hartu dute ikasleek. “Gure herriari buruz ez genekizkien gauzak ikasten ari gara eta atsegin dut hori. Gainera, noizean behin herrira jaitsi eta gisa honetako txangoak egiten ditugu, ondo dago” esan digu gazte batek.

Historiaurretik hasi eta gaur egun arteko Erreteria ezagutzeko aukera dute ikasleek, sei unitate didaktikoei esker. 7-8 urterekin, Historiaurrea eta historia aroak lantzen dituzte. Hurrengo ikasturtean, Erdi Aroan murgiltzen dira eta horren ostean, 1638. urteko erasoaren ondoren Erreterian jendea pilatzeak ekarritako arazoak aztertzen dituzte, herriko

auzoen jatorria ere ikusiz. 10-11 urterekin, neurrigabeko eraikuntzen eraginez gertatutako uholdeak aztertzen dituzte ikasleek. *Orain, guri* izeneko bosgarren liburuxkan berriz, Karlistadak eta Gerra Zibilak herrian eragindako ez hitz egiten dute. Azkenik, seigarren ata-lean, euskararen inguruko sentsibilizazioa lantzea da asmoa.

Jolasen bitartez ikasten

Unitate didaktiko bakoitzak ikasleentzako ariketa dinamikoak biltzen ditu. Gurutzegramak, herriko argazki eta irudiekin osatutako ariketak, argitu beharreko mezu sekretuak, herriko hedabide eta elkarteei buruzko azalpenak eta garaiko pertsonaia garrantzitsuei buruzko ipuinak, esaterako. “Gertuko kontuak lantzen ditugu, bertokoak, eta hori gogoko dute ikasleek”, diosku Maria Galardi irakasleak. Pertsonaia ezagunen kasuan, historiografia ofiziala zabaltzeko ahalegin berezia egin dutela aitortu du Urbek, pertsonaia historiko ofizial gehienak apaizak edo nabigatzaileak direlako, eta ikuspegi zabalagoa eman nahi izan dute.

IBILALDIA BUKATU ORDUKO HAMAIKETAKO BANATZEKO ORDUA IRITSI DA. Mari Zozaiakoaren historiak galdetu eta haren amonak erakutsita sendabelarrekin ukenduak egiten zituen emakumea zela gogoratu du ikasleak. Bukaera tristea izan omen zuen Mariren bizitzak, izan ere, ezagunen batek salatu eta sorgin izatea egotzita epaitu zuten.

Aurtengo ikasturteko azken txangoari amaiera eman beharrean daude Langaitz ikastolako ikasleak. Erdi Aroan gertatutakoaren inguruan nahikoa hausnartu dute eta orain *Itsas bazterrean* liburuxkaren azken orria itxi dute. Hala ere, herriko historiak oraindik bada zer ikasi, galdetu eta ikertu, eta horri ekingo diote hurrengo ikasturtean ere. ■

MARIA GALARDIK UTZIA

Historiaurretik hasi eta gaur arteko Erreteria ezagutzeko aukera dute ikasleek, sei unitate didaktikoei esker: Historiaurrea, Erdi Aroa, 1638. urteko erasoak, auzoen jatorria, uholdeak, Karlistadak, Gerra Zibila...

